

Okvir EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost odraslih

Legenda

V modri barvi : predlogi za kompetence, ki se nanašajo na digitalne finance in digitalno zagotavljanje finančnih informacij, izobraževanja in svetovanja.
V zeleni barvi : predlogi za kompetence, ki se nanašajo na trajnostne finance.
V <i>ležeči pisavi</i> : pojmi, opredeljeni v glosarju.

1. Denar in transakcije

Tema	Ozaveščenost, znanje in razumevanje	Spretnosti in vedenje	Zaupanje, motiviranost in odnos
1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba 1. Zaveda se, da denar obstaja v različnih oblikah. 2. Razume pomen zakonitega plačilnega sredstva.	3. Zna varno uporabljati in shranjevati denar v vseh oblikah. 4. Pri izbiri vrste denarja za uporabo upošteva relativne prednosti in slabosti različnih oblik denarja.	5. Motiviran za učenje o različnih oblikah denarja. 6. Samozavesten pri uporabi različnih oblik denarja.
	Bankovci in kovanci 7. Zna prepoznati pristne bankovce in kovance. 8. Zaveda se, da lahko valute ali določeni bankovci in kovanci sčasoma zastarajo kot uradni denar/plačilno sredstvo.	9. Ustrezno ukrepa, če obstaja verjetnost, da so bankovci ali kovanci ponarejeni. 10. Zamenja zastarele bankovce in kovance za nove v roku, določenem za takšno zamenjavo.	11. Ob stiku s ponarejenim denarjem ima razvit pravilen odnos.
	Tuje valute Ve: 12. kako uporabiti menjalne tečaje za pretvorbo valut; 13. da se pristojbine za transakcije, provizije in menjalni tečaji razlikujejo glede na čas in ponudnike.	16. Zna preračunati cene, izražene v različnih valutah. 17. Pri odločanju o načinu nakazila ali zamenjave denarja upošteva pristojbine in menjalne tečaje.	18. Samozavesten pri izvedbi transakcij v različnih valutah.

	<p>14. Razume vpliv različnih menjalnih tečajev na nakazila, potovanja v tujino ali nakupe v tujini.</p> <p>15. Se zaveda, da obstajajo orodja za pretvorbo valut.</p>		<p>19. Primerja menjalne tečaje različnih ponudnikov, da bi poiskal najboljšo ponudbo.</p>
1.2 Dohodek	<p>Viri dohodka</p> <p>20. Pozna vire zasluženega in nezasluženega dohodka, vključno z razpoložljivimi državnimi nadomestili in zahtevami za njihovo prejemanje.</p> <p>21. Razume, zakaj lahko neto dohodek posameznika niha.</p> <p>22. Zna prepoznati zakonite načine za povečanje dohodka.</p> <p>23. Razume, kako lahko sredstva ali naložbe zagotovijo vir dohodka.</p>	<p>24. Prijavi vse vire dohodka davčnim organom.</p>	<p>25. Brez težav razpravlja o dohodkih z drugimi, kadar je to potrebno.</p>
	<p>Obračunski listi plače in izkazi poslovnega izida</p> <p>Razume:</p> <p>26. postavke na obračunskem listu plače in izkazu poslovnega izida;</p> <p>27. kako dostopati do ustreznih informacij o svojih dohodkih, jih shranjevati in spremljati;</p> <p>28. razliko med bruto in neto dohodkom.</p>	<p>Preveri:</p> <p>30. obračunske liste plače in izkaze poslovnega izida ter jih shrani za prihodnje potrebe;</p> <p>31. dejanski dohodek glede na pričakovani dohodek in poskuša analizirati morebitna odstopanja.</p>	

	<p>29. Razume, da se lahko nekateri samodejni odbitki od plačila namenijo za povečanje sredstev/zagotavljanje pravic ali plačevanje stroškov.</p>	<p>32. Pri sprejemanju odločitev uporablja bruto ali neto dohodek, kot je ustrezno.</p> <p>33. Pri primerjavi sedanjega dohodka z alternativami upošteva celotno plačo, vključno s prispevki za varčevanje ali zavarovanje, kadar je to ustrezno.</p>	
	<p>Potrebe po dohodku</p> <p>34. Razume, da naj odhodki v idealnem primeru ne bi presegali dohodkov.</p> <p>35. Zaveda se, da je ob upokojitvi pomembno imeti zadostne dohodke.</p>	<p>36. Oceni trenutne potrebe po dohodkih in si prizadeva najti načine za pridobitev zadostnih dohodkov za kritje teh potreb.</p> <p>37. Izdela realno oceno pričakovanih dohodkov.</p> <p>38. Del dohodkov da na stran za upokojitev.</p>	<p>39. Motiviran za iskanje načina za ustvarjanje zadostnega dohodka za ohranitev sedanjega in prihodnjega življenjskega standarda.</p>
	<p>Vpliv poklicne poti na dohodek</p> <p>40. Zaveda se, da so različna delovna mesta in poklicne poti, vključno s podjetništvom, povezane z različnimi ravni dohodka skozi čas.</p>	<p>41. Sprejme praktične ukrepe za uresničitev določene poklicne poti ali poslovne ideje, če je to ustrezno.</p>	<p>42. Samozavesten pri odločitvi za poklicno pot ali poslovno idejo in razmisleku o spremembi zaposlitve, če je to ustrezno.</p>
<p>1.3 Cene, nakupi in plačila</p>	<p>Cene</p> <p>Zna/ve:</p> <p>43. izračunati in razlagati smiselne cene na enoto nakupa, kjer je to ustrezno;</p>	<p>50. Izračuna ali oceni končno ceno blaga ali storitve.</p>	<p>53. Samozavesten pri pogajanjih o poštenu ceni.</p>

	<p>44. da imajo lahko isto blago ali iste storitve različne cene glede na različne dejavnike, kot so prodajalec, lokacija ali čas nakupa;</p> <p>45. da se lahko kupna moč denarja sčasoma spreminja zaradi inflacije;</p> <p>46. da cena ni edino ustrezno merilo za nakup določenega izdelka ter da so pomembni tudi kakovost in pogoji;</p> <p>47. da so dejanski stroški blaga ali storitve lahko odvisni od dejavnikov, kot so davki, menjalni tečaji, stroški pošiljanja in carine (če so naročeni zunaj EU);</p> <p>48. izračunati končno maloprodajno ceno, če ta ni navedena na listku s ceno izdelka.</p> <p>49. Ve, da se pri nakupu izdelkov na spletu cena enakega blaga ali storitev lahko razlikuje glede na med drugim obiskano spletno mesto ali zgodovino brskanja, veljavne pogoje pošiljanja ali lokacijo, s katere se izvaja nakup.</p>	<p>51. Prizadeva si najti načine za obvladovanje vpliva inflacije na denar, ki ga ima.</p> <p>52. Prizadeva si kupiti blago in storitve po poštenih cenah.</p>	
	<p>Primerjava cen</p> <p>54. Razume, da so informacije, pridobljene s pomočjo orodij za primerjavo stroškov, ki so na voljo na spletu, lahko nepopolne, netočne ali delne.</p>	<p>55. Primerja cene podobnega blaga, ki se prodaja prek različnih kanalov (vključno s fizičnimi trgovinami in spletno prodajo).</p> <p>56. Zna uporabiti zanesljiva spletna orodja za primerjavo, kadar so na voljo, s katerimi se primerjajo cene, kakovost in pogoji blaga in storitev.</p>	<p>57. Samozavesten pri sprejemanju odločitev z uporabo informacij iz zanesljivih (spletnih) orodij za primerjavo cen, ki so jih razvili nepristranski ponudniki.</p>

	<p>Nakupi</p> <p>58. Razume, da denar, porabljen za nakup določenega blaga ali storitve, ni več na voljo za nekaj drugega [koncept oportunitetnih stroškov].</p> <p>59. Razume, da nepovratni stroški, nastali v preteklosti, ne bi smeli vplivati na odločitve o nakupu v sedanjosti [uporaba koncepta nepovratnih stroškov].</p> <p>60. Zaveda se, da lahko obstajajo nadomestki za izdelke, v nekaterih primerih vključno z rabljenimi ali obnovljenimi izdelki, in storitve, ki lahko stanejo manj od prvotno opredeljenih.</p> <p>61. Zaveda se, da lahko obstajajo dopolnilni izdelki in storitve, potrebni za uporabo nekaterih izdelkov ali storitev.</p> <p>62. Pozna veljavne pravice potrošnikov pri nakupih, zlasti na spletu (tj. politike vračanja, razkritje informacij).</p> <p>Zaveda se:</p> <p>63. da lahko oglasi, posebne ponudbe in mediji močno vplivajo na dožemanje posameznika glede želj po določenih nakupih.</p>	<p>64. Upošteva skupno vrednost ali koristnost potencialnega nakupa in njegovo ceno.</p> <p>65. Kjer je to ustrezno in določeno v zakonu, vrne nakupe, opravljene prek spleta ali prek drugih vrst prodaje na daljavo v roku, določenem z zakonom, za povračilo celotnega zneska.</p> <p>66. Razvije strategije za preprečevanje ali zmanjšanje prekomerne porabe, impulzivnega nakupovanja in drugih nenamernih posledic oglaševanja in družbenega pritiska.</p> <p>67. Sprejme ukrepe za ozaveščeno nakupovanje.</p> <p>68. Upošteva trajnostne alternative novim nakupom, kot sta ponovna uporaba in recikliranje.</p>	<p>Samozavesten pri:</p> <p>69. uporabi pravice do vračila nakupov, opravljenih prek spleta ali prek drugih vrst prodaje na daljavo, v roku, določenem z zakonom, za povračilo celotnega zneska, kjer je to ustrezno in določeno z zakonom;</p> <p>70. zavrnitvi prodajne ponudbe, ki je nezadovoljiva ali neželena, vključno s spletnimi ponodbami (tj. pojavnimi okni, spletnimi oglasi);</p> <p>71. upiranju pritisku za izvedbo nenačrtovanih nakupov.</p>
	<p>Načini plačila in nakazilo denarja</p>	<p>80. Uporablja ustrezne metode in tehnologije za izvedbo plačil, pri čemer upošteva skupne stroške, tveganje in priročnost izbrane metode.</p>	<p>84. Motiviran za učenje o različnih načinih plačila in nakazila.</p>

	<p>72. Razume razliko med različnimi načini plačila in jih zna varno uporabljati (npr. debetna ali kreditna kartica, storitve spletnega nakazila, bančno nakazilo na maloprodajni račun, mobilna/digitalna denarnica, takojšnje plačilo).</p> <p>73. Zna oceniti morebitna tveganja in koristi različnih načinov plačila.</p> <p>74. Zaveda se, da so nekateri načini plačila oblika zadolževanja in razume, kako bo to vplivalo na celotno plačano ceno in da imajo različne vrste transakcij različne posledice za denarni tok.</p> <p>75. Pozna osnovne predpise za preprečevanje pranja denarja v zvezi z uporabo gotovine in plačil ter jih spoštuje.</p> <p>Zaveda se:</p> <p>76. da v EU obstaja pravica do <i>osnovnega plačilnega računa</i> ne glede na kraj prebivališča ali finančni položaj posameznika;</p> <p>77. da pravila EU potrošnikom omogočajo odpiranje in spremembo bančnih računov kjer koli v EU;</p> <p>78. da lahko <i>osnovni plačilni račun</i> ponujajo tradicionalne in <i>spletne kreditne institucije</i>;</p> <p>79. da obstajajo hitri postopki za potrošnike, ki želijo svoj račun prenesti z ene banke na drugo.</p>	<p>81. Zna izvajati spletna plačila na različnih plačilnih mestih, pri čemer upošteva digitalne varnostne ukrepe.</p> <p>82. Sprejme ukrepe za uporabo <i>osnovnega plačilnega računa</i>, če izpolnjuje pogoje.</p> <p>83. Sprejme ukrepe za uporabo <i>plačilnega računa</i>, ki ustreza individualnim potrebam in zahtevam.</p>	<p>85. Samozavesten pri uporabi različnih načinov plačila in nakazila ter izbiri najboljšega načina za nakazilo denarja, pri čemer upošteva stroške in tveganja.</p> <p>86. Samozavestno zahteva odprtje <i>osnovnega plačilnega računa</i>, če izpolnjuje pogoje.</p>
--	--	--	--

	<p>Preverjanje in spremljanje plačil in nakupov</p> <p>87. Razume, da so pri plačilih in nakupih možne napake in jih zna odkriti na fakturah, računih in potrdilih o plačilu.</p> <p>88. Ve, da je treba nekatera potrdila o plačilu hraniti kot dokazilo o nakupu.</p>	<p>89. Preveri podatke o plačilu, potrdila o plačilu in vrnjen denar, fakture in račune, kjer je to ustrezno.</p> <p>90. Zahteva potrdilo o plačilu, če ni bilo dano, ter hrani potrdila o plačilu in druge ustrezne dokumente v zvezi s pomembnimi nakupi.</p> <p>91. Vodi evidenco o vsem plačanem ali porabljenem denarju.</p>	<p>92. Če je videti, da je pri plačilu ali nakupu prišlo do napake, to samozavestno preveri in v primeru dejanske napake tudi ukrepa.</p>
	<p>Posledice nakupov</p> <p>93. Zaveda se, da lahko nekateri nakupi povzročijo tekoče stroške, kot sta vzdrževanje ali shranjevanje.</p> <p>94. Zaveda se, kdaj naročnine potečejo in ali bodo samodejno obnovljene.</p>	<p>95. Upošteva dolgoročne posledice naročin in drugih nakupov, ki zahtevajo ponavljajoča se plačila.</p> <p>96. Sprejme informirano odločitev glede splošnega vpliva možnosti za časovno porazdelitev plačil.</p> <p>97. Izvaja vsa tekoča plačila, kot je dogovorjeno.</p> <p>98. Sprejme informirano odločitev glede tega, ali bo velike nakupe opravil takoj ali v prihodnosti.</p>	<p>99. Pri odločanju glede odložitve nakupa samozavestno uporablja znanje o dejavnikih, kot so inflacija in menjalni tečaji.</p>
	<p>Trajnostni vidiki cen in nakupov</p> <p>100. Zaveda se, da imajo lahko kupljeno blago ali storitve različne okoljske in družbene vplive.</p>	<p>101. Pri odločitvi o nakupu blaga ali storitve upošteva okoljske, družbene in upravljaljske preference.</p>	<p>102. Motiviran, da izve več o izvoru, pogojih proizvodnje, okoljskih in družbenih vplivih blaga ali storitve, če je to ustrezno, ter uspešnosti upravljanja družbe, ki jih ponuja.</p>

			103. Kadar je to ustrezno, podvomi v informacije o okoljskih in družbenih vplivih ter uspešnosti upravljanja, ki jih je objavil prodajalec, če je to ustrezno.
1.4 Finančne evidence in pogodbe	Razumevanje in podpisovanje pogodb 104. Razume pravne posledice podpisa pogodbe ali strinjanja s pogoji ob nakupu sredstva, izdelka ali storitve. 105. Razume, da ima lahko <i>elektronski podpis</i> enako pravno vrednost kot osebni podpis.	106. Če se čuti sposobnega, podpisuje pogodbe v papirni ali, kjer je to primerno, v elektronski obliki. 107. Preveri finančne evidence in pogodbe, preden jih shrani na urejen in dostopen način.	108. Pred podpisom pogodbe v papirni ali, kjer je to primerno, v elektronski obliki je po potrebi pripravljen zaprositi za nasvet.
	Finančne evidence 109. Zaveda se pomena hranjenja nekaterih dokumentov na mestu, kjer jih je po potrebi mogoče uporabiti. 110. V primeru dokumentov v elektronski obliki se zaveda obstoja možnosti shranjevanja v oblaku in posledic shranjevanja dokumentov v oblaku (npr. varnostne in stroškovne posledice).	111. Zna pridobiti dokumente, ko je to potrebno, tudi če so shranjeni v oblaku. 112. Preveri negotovosti v zvezi s finančnimi evidencami in pogodbami ter zahteva, da se morebitne napake odpravijo. 113. Zaprosi za finančne evidence in pisne pogodbe, če te niso zagotovljene. 114. Hrani več varnostnih kopij finančnih evidenc, tudi v elektronski obliki.	

2. Načrtovanje in upravljanje financ

Tema	Ozaveščenost, znanje in razumevanje	Spretnosti in vedenje	Zaupanje, motiviranost in odnos
2.1 Oblikovanje proračuna	<p>Spremljanje dohodkov in stroškov</p> <p>115. Zaveda se, da se zelo nedavne transakcije morda še ne odražajo v najnovejšem obravnavanem finančnem poročilu.</p>	<p>116. Redno spremlja stroške in odhodke.</p> <p>117. Razlikuje med fiksnimi in variabilnimi odhodki.</p> <p>118. Nujno porabo obravnava z večjo prednostjo kot diskrecijsko porabo.</p> <p>119. Vse poslovne dohodke in odhodke beleži ločeno od dohodkov in odhodkov gospodinjstva.</p>	
	<p>Priprava proračuna</p> <p>120. Ve, kaj je proračun, kako ga oblikovati in zakaj je to koristno.</p> <p>121. Zaveda se, da obstajajo zanesljiva orodja za oblikovanje proračuna, ki so jih razvili nepristranski ponudniki, vključno z mobilnimi aplikacijami ter drugimi digitalnimi orodji in storitvami za oblikovanje proračuna.</p> <p>122. Razume, zakaj je pri oblikovanju proračuna pomembno upoštevati srednjeročne in dolgoročne vidike.</p>	<p>123. Opredeli „potrebe“ in „želje“ ter po potrebi določi prednosti.</p> <p>124. Oblikuje redni proračun za načrtovanje dohodkov, prihrankov in odhodkov z uporabo ustreznih orodij, če so na voljo.</p> <p>125. Redno uporablja zanesljiva orodja za oblikovanje proračuna, vključno z mobilnimi aplikacijami ali drugimi digitalnimi orodji, ki so jih razvili nepristranski ponudniki.</p>	<p>126. Motiviran, da si vzame čas za oblikovanje in upoštevanje proračuna kot strategije za ohranjanje ali povečanje finančne blaginje.</p> <p>127. Motiviran za upoštevanje celotnega proračuna pri sprejemanju odločitev o porabi.</p>

			<p>128.Motiviran, da pri oblikovanju proračuna upošteva več kot zgolj neposredne potrebe in želje, da bo pripravljen na dolgoročnejsše zahteve.</p> <p>129.Samozavesten pri prilagoditvi proračuna, če je to potrebno.</p>
2.2 Upravljanje dohodkov in odhodkov	<p>Osnove upravljanja dohodkov in stroškov</p> <p>130.Razume, zakaj je poleg spremljanja dohodkov in stroškov pomembno aktivno upravljati denar.</p> <p>131.Zaveda se, da lahko družinske, skupnostne in družbeno-kulturne vrednote in običaji vplivajo na način, kako ljudje upravljajo svoj denar.</p>	<p>132.Primerja dejanske stroške s proračunskimi zneski in po potrebi prilagodi proračun ali stroške.</p> <p>133.Prizadeva si najti načine za prilagoditev dohodkov ali odhodkov po potrebi, pri čemer upošteva občasne stroške, kot so darila, donacije ali počitnice.</p>	<p>134.Samozavestno sprejema neodvisne odločitve o dohodkih in odhodkih.</p> <p>135.Samozavesten pri določanju osebnih prioritet v smislu nujnih in diskrecijskih odhodkov.</p> <p>136.Sprejme odgovornost upravljanja osebnih financ in po možnosti financ gospodinjstva.</p> <p>137.Brez težav razpravlja o načrtovanju in upravljanju financ z bližnjimi osebami.</p> <p>138.Samozavestno deluje v imenu drugih pri upravljanju njihovih finančnih zadev, če mu je dana pravna odgovornost za to.</p>

	<p>Upravljanje nerednih in nepričakovanih dohodkov in stroškov</p> <p>Razume:</p> <p>139.da lahko različna življenjska obdobja in posamezni dogodki v življenju posameznika ali v gospodinjstvu vplivajo na dohodke in odhodke;</p> <p>140.pomen aktivnega načrtovanja za občasne neredne stroške;</p> <p>141.razpoložljive možnosti za plačilo nepričakovanih stroškov.</p> <p>142.Ve, koliko denarja bi bilo potrebno za kritje stroškov v primeru izgube dohodka.</p>	<p>143.Prizadeva si najti načine za prilagoditev dohodkov ali odhodkov po potrebi, pri čemer upošteva neredne stroške in morebitna nihanja dohodkov.</p> <p>144.Zna opredeliti in izbrati najboljšo možnost za plačilo nepričakovanih stroškov.</p> <p>145.Sprejema informirane odločitve o uporabi izrednih dohodkov in prejetih sredstev, kot so darila, nagrade ali dediščina.</p>	
<p>2.3 Varčevanje</p>	<p>Cilji in prednostne naloge varčevanja</p> <p>Razume:</p> <p>146.koristi varčevanja, zastavljenih varčevalnih ciljev in načrta za doseganje teh ciljev;</p> <p>147.koristi varčevanja od mladih let in rednega varčevanja;</p> <p>148.koncept osebnega varčevanja kot finančne obveznosti, včasih opisan kot „najprej plačaj sam sebi“.</p>	<p>149.Določi poseben varčevalni cilj s časovnim okvirom in pristopom za doseganje tega cilja.</p> <p>150.Prizadeva si privarčevati vedno, ko prejme dohodek.</p> <p>151.Varčevanju daje prednost pred nekaterimi oblikami diskrecijske porabe.</p>	<p>152.Samozavesten pri določanju lastnih varčevalnih ciljev na podlagi realnih želja in verjame, da je te varčevalne cilje mogoče doseči.</p> <p>153.Varčevanje vidi kot osnovno komponento družinskega proračuna.</p>

	<p>Rezervni prihranki</p> <p>Razume koristi, ki jih prinašajo:</p> <p>154.prihranki za nujne primere za kritje finančnih pretresov;</p> <p>155.nekateri prihranki v zelo dostopni ali likvidni obliki.</p>	<p>156.Sprejme ukrepe za oblikovanje prihrankov za nujne primere za obvladovanje finančnih pretresov.</p>	<p>157.Ceni dodatno <i>finančno odpornost</i>, ustvarjeno z varčevanjem.</p> <p>158.Je zadovoljen s trenutnimi rezervnimi prihranki ali je motiviran za njihovo povečanje.</p>
	<p>Obrestne mere</p> <p>159.Razume vpliv obrestnih obresti na prihranke in načine varčevanja, ki omogočajo izrabo obresti.</p>	<p>160.Še naprej varčuje tudi v okolju z nizkimi obrestnimi merami.</p> <p>161.Pazi, da upošteva realne obrestne mere za prihranke v lasti.</p> <p>162.Uporablja zanesljiva in <i>nepristranska</i> digitalna orodja za primerjavo obrestnih mer, pristojbin in drugih značilnosti možnosti varčevalnega računa ter oceno njihovega vpliva na prihranke.</p>	

	<p>Izbira varčevalnih produktov</p> <p>Pozna/ve:</p> <p>163.različne možnosti varčevanja, ki so na voljo [ali zlahka izve zanje];</p> <p>164.da lahko različni varčevalni produkti ponujajo različne kombinacije pristožbin, obrestnih mer in davčnih olajšav ter pomenijo različne vrste tveganja;</p> <p>165.da imajo lahko varčevalni produkti različne značilnosti trajnostnosti (okoljski, družbeni in upravljavski vidiki);</p> <p>166.kje najti ustrezne varčevalne produkte.</p> <p>167.Razume, da je lahko izbira določene varčevalne ali naložbene možnosti delno odvisna od pričakovanega časovnega obdobja za doseg varčevalnega cilja.</p> <p>168.Zna oceniti varnost različnih načinov varčevanja.</p> <p>169.Ve, da so sredstva, položena na bančnem računu do 100 000 EUR na osebo in na institucijo, zavarovana na podlagi sistema jamstva za vloge.</p>	<p>170.Sprejme previdnostne ukrepe za ohranitev varnosti privarčevanega denarja.</p> <p>171.Varčevalne produkte izbere v skladu s svojimi preferencami, vključno s preferencami glede trajnostnosti.</p>	<p>172.Samozavestno izbere varčevalne produkte v skladu s svojimi preferencami, vključno s preferencami glede trajnostnosti, ali po potrebi zaprosi za nasvet.</p>
	<p>Upravljanje prihrankov</p> <p>173.Seznanjen je z zanesljivimi digitalnimi orodji, ki so jih razvili nepristranski ponudniki in so namenjena rednemu varčevanju.</p>	<p>174.Spremlja rast prihrankov in po potrebi izvaja prilagoditve.</p> <p>175.Osvežuje znanje o obstoječih orodjih za upravljanje osebnih financ.</p>	<p>177.Motiviran za uporabo orodij, ki podpirajo sprejemanje finančnih odločitev in izboljšujejo finančno vedenje posameznika.</p>

		176. Uporablja zanesljiva in nepristranska digitalna orodja za podporo odločitvam o varčevanju.	
2.4 Vlaganje	Osnove vlaganja 178. Pozna razliko med varčevanjem in vlaganjem ter med dolgom in lastniškim kapitalom. 179. Zaveda se, da so nekatere oblike naložb likvidnejše od drugih. 180. Ve, da se lahko vrednost naložbe poveča ali zmanjša. 181. Ve, da lahko različne vrste pristojbin in dajatev (enkratne in tekoče, neposredne in posredne) pomembno vplivajo na uspešnost naložbe. 182. Razume, kako lahko spremembe v inflaciji, obrestnih merah in/ali menjalnih tečajih vplivajo na dolgoročnejshe načrte. 183. Razume razliko med potencialnimi (nerealiziranimi) in realiziranimi izgubami ali dobički. 184. Zaveda se dodatnih tveganj pri sprejemanju neinformiranih naložbenih odločitev. 185. Razume osnovne naložbene koncepte, kot so časovna vrednost denarja, dovoljeno tveganje, naložbeno obdobje in naložbeni cilji.	186. Zna izračunati sorazmerno povečanje ali zmanjšanje vrednosti naložbe.	187. Zna preučiti, ali je določene cilje mogoče doseči z vlaganjem. 188. Se zna odločiti, da ne vlaga, če ne razume finančnega produkta ali storitve.
	Cene delnic in skladov 189. Razume, da ima lahko ista delnica ali sklad ob različnih trenutkih drugačno nakupno/prodajno ceno.		

	<p>Izbira in razpršenost naložb</p> <p>Pozna/ve:</p> <p>190.značilnosti različnih naložbenih produktov, vključno z ravni tveganja, likvidnostjo, pričakovano uspešnostjo in značilnostmi trajnostnosti, ali se zlahka pozanima o njih;</p> <p>191.da lahko za naložbene produkte in storitve veljajo pristojbine, provizije in drugi stroški ter da se lahko razlikujejo glede na ponudnika in prodajni kanal;</p> <p>192.da se lahko cene za isti naložbeni produkt razlikujejo med ponudniki in prodajnimi kanali;</p> <p>193.da imajo lahko različni naložbeni produkti različne značilnosti trajnostnosti (okoljske, družbene in upravljaljske).</p> <p>194.Razume koristi razpršenega portfelja naložb.</p> <p>195.Ve, zakaj je pri vlaganju pomembno upoštevati celotno razporeditev sredstev.</p> <p>196.Zaveda se, da obstajajo različni posredniki in orodja za trgovanje, do katerih je mogoče dostopati z različnimi tradicionalnimi in digitalnimi sredstvi.</p>	<p>197.Pri upravljanju in spremljanju naložb upošteva tveganje, uspešnost, stroške in druge značilnosti naložb.</p> <p>198.Naložbe redno spremlja in po potrebi izvaja prilagoditve.</p> <p>199.Pri sprejemanju naložbene odločitve zna vključiti osebne preference v zvezi z naložbenim ciljem, dovoljenim tveganjem, časovnim obdobjem in trajnostnostjo.</p> <p>200.Zna pridobiti ustrezne in zanesljive informacije, na podlagi katerih sprejema informirane naložbene odločitve.</p> <p>201.Razišče potencialne naložbe.</p> <p>202.Oblikuje razpršen portfelj.</p> <p>203.Zna združevati različne naložbene produkte, kot so pokojnine, police življenjskega zavarovanja, dotacije, kolektivne naložbene sheme ali druge naložbene produkte, kadar je to primerno.</p>	<p>Samozavesten in motiviran:</p> <p>204.za izvajanje raziskave o morebitnih naložbah, preden sprejme odločitev;</p> <p>205.za primerjanje ravni trajnostnosti naložbenih produktov z uporabo na primer drugih standardov, oznak ali bonitetnih ocen;</p> <p>206.da podvomi glede ponudb, ki se zdijo predobre, da bi bile resnične;</p> <p>207.za primerjanje sestave naložbenega portfelja pokojninskih skladov, polic življenjskega zavarovanja, dotacij, kolektivnih naložbenih shem ali drugih naložbenih produktov za celovito oceno njihove primernosti;</p> <p>208.da ne dovoli, da bi na odločitve o lastnih naložbah vplival strah pred tem, da bi kaj zamudil;</p> <p>209.da posredniku posreduje ustrezne osebne podatke za oceno primernosti.</p>
--	---	---	---

	<p>Kriptoimetja in s tem povezan digitalni razvoj</p> <p>210. Zaveda se obstoja različnih vrst <i>kriptoimetij</i> in v osnovi razume, kako do njih dostopati in jih izmenjavati.</p> <p>211. Zaveda se tveganj, povezanih z uporabo <i>kriptoimetij</i> za plačilne ali naložbene namene, in tveganj, povezanih s platformami za izmenjavo <i>kriptoimetij</i> (kot so tehnološka ali druga tveganja), ki imajo lahko znatne finančne posledice.</p> <p>212. Zaveda se, da se v zvezi s <i>kriptoimetji</i> pogosto pojavljajo goljufije, ki pogosto poskušajo potencialne žrtve privabiti z obljubami visokih pričakovanih donosov.</p>	<p>213. Različne vrste <i>kriptoimetij</i> zna uporabljati varno in v skladu z veljavno zakonodajo.</p>	<p>214. Stalno spremlja razvoj nastajajočih tehnologij, pomembnih za finančne produkte in storitve.</p>
	<p>Pravice delničarjev</p> <p>215. Zaveda se pravic in koristi, povezanih z lastništvom delnice družbe.</p> <p>216. Zaveda se pravic delničarjev, da vplivajo na odločitve družbe, tudi glede njene uspešnosti na področju trajnostnosti.</p> <p>217. Zaveda se možnosti in zahtev za sodelovanje v skupnih ukrepih delničarjev ter <i>digitalnih orodij za tako sodelovanje</i>.</p>	<p>218. Kadar je potrebno, zna sprejeti ukrepe za sodelovanje z družbami na letnih skupščinah delničarjev ali s skupnimi ukrepi delničarjev v skladu z lastnimi preferencami v zvezi s trajnostnostjo in drugimi preferencami.</p>	
	<p>Trajnostne naložbe</p> <p>Seznanjen je:</p> <p>219. z obstoječimi <i>trajnostnimi naložbenimi</i> produkti na trgu;</p>	<p>222. Naložbene produkte išče v skladu z lastnimi preferencami glede trajnostnosti.</p>	

	<p>220. z različnimi razsežnostmi trajnostnosti (okoljskimi, družbenimi in upravljavskimi) in načeli, na katerih temelji vsaka od teh razsežnosti;</p> <p>221. s tem, da se lahko za naložbe v skladu z lastnimi okoljskimi, družbenimi in upravljavskimi preferencami (glede trajnostnosti) uporabijo različne naložbene strategije, na primer izogibanje naložbam v določene sektorje ali družbe (odsvojitev) ali sodelovanje z določenimi družbami, da te spremenijo svoje dejavnosti (sodelovanje).</p>	<p>223. Naložbeno strategijo izbere v smislu odsvojitve ali sodelovanja ali kombinacije obeh glede na osebni položaj in preference.</p> <p>224. Svetovalcu postavlja nadaljnja vprašanja o vidikih naložbenih produktov, povezanih s trajnostnostjo.</p> <p>225. Raziskuje in primerja trajnostne lastnosti potencialnih varčevalnih in naložbenih produktov.</p>	<p>226. Motiviran za raziskovanje produktov, ki jih že ima ali v katere namerava vlagati, z namenom zagotavljanja, da izpolnjujejo osebne preference glede trajnostnosti.</p> <p>227. Brez težav postavi vprašanja o tem, v kolikšni meri naložbeni produkt izpolnjuje merila trajnostnosti.</p>
	<p>Blago</p> <p>228. Zaveda se, da se lahko vrednost naložb v materialno blago, kot je zlato, zaradi vrste dejavnikov poveča ali zmanjša.</p>	<p>229. Spremlja spremembe cen blaga, katerega ima v lasti kot naložbo.</p>	
	<p>Dejavniki, ki vplivajo na naložbene odločitve</p> <p>230. Zaveda se, da lahko človeške lastnosti, kot so čustva ali kognitivne pristranskosti, vplivajo na naložbene odločitve na nepričakovane načine.</p> <p>231. Zaveda se tveganj, povezanih s socialnim trgovanjem.</p>	<p>232. Pri sprejemanju naložbenih odločitev sprejme ukrepe za oblikovanje informiranih odločitev in obvladovanje čustvenih odzivov ter upošteva kognitivne pristranskosti.</p>	
<p>2.5 Dolgoročnejše načrtovanje in povečanje sredstev</p>	<p>Osnove dolgoročnega načrtovanja</p> <p>233. Razume pomen dolgoročnejšega načrtovanja tudi v primeru nujnih kratkoročnih potreb.</p>	<p>237. Izdela finančne načrte za prihodnje pozitivne in negativne življenjske dogodke, ki bodo verjetno imeli finančne posledice.</p>	<p>245. Dolgoročno finančno načrtovanje ceni kot način za ohranjanje ali povečanje finančne blaginje.</p>

	<p>234. Razume, da so lahko za dolgoročno načrtovanje potrebne drugačne vrste finančnih produktov od tistih, ki se uporabljajo za varčevanje za nujne primere.</p> <p>235. Zaveda se, da bo morda treba ukrepe, potrebne za doseganje dolgoročnih načrtov, sčasoma prilagoditi.</p> <p>236. Razume pomembnost priprave načrtov za konec življenja, vključno z upoštevanjem finančnih potreb vzdrževanih družinskih članov, sprejemanjem odločitev o tem, kako porazdeliti neporavnane stroške, dolgove in sredstva, in po potrebi s sestavo oporoke.</p>	<p>Opredeli strategije za:</p> <p>238. ukrepanje [premagovanje odlašanja] pri izdelavi dolgoročnejših načrtov;</p> <p>239. uravnoteženje takojšnjih potreb in želja z dolgoročnejšimi načrti z namenom doseganja dolgoročnejših finančnih ciljev.</p> <p>240. Spremlja spreminjajočo se vrednost naložb, sredstev in obveznosti.</p> <p>Upošteva:</p> <p>241. predvidljiva nihanja dohodkov in odhodkov pri izdelavi dolgoročnejših načrtov;</p> <p>242. vsa osebna in gospodinjska sredstva in obveznosti pri upoštevanju dolgoročnejših potreb;</p> <p>243. možnost, da bodo družinski člani ali člani skupnosti dolgoročno potrebovali finančno podporo.</p> <p>244. Pripravi načrte za kritje tekočih življenjskih stroškov za vzdrževane družinske člane in poskrbi za porazdelitev neporavnanih stroškov, dolgov in sredstev ob koncu življenja ter jih občasno preveri.</p>	<p>246. Samozavesten pri spreminjanju dolgoročnejših finančnih načrtov, če je to potrebno.</p> <p>247. Samozavesten pri izvajanju dolgoročnih finančnih načrtov.</p> <p>248. Motiviran za upoštevanje dolgoročnejših finančnih potreb vzdrževanih družinskih članov.</p>
--	--	--	--

2.6 Upokojitev	<p>Osnove pokojninskega načrtovanja</p> <p>Razume:</p> <p>249. zakaj je pomembno razmišljati o načinih zagotavljanja finančne varnosti po koncu delovno aktivne dobe in začeti varčevati za upokojitev že od mladih let.</p>	<p>250. Pripravi načrte za finančno varnost po koncu delovno aktivne dobe.</p> <p>251. Pri načrtovanju za upokojitev upošteva vse verjetne ustrezne vire in obveznosti.</p>	<p>252. Samozavesten pri načrtovanju za upokojitev.</p> <p>253. Zaveda se pomena uravnoteženja sedanjega življenjskega standarda in odločitev glede porabe s ciljem izboljšanja finančnih odločitev pozneje v življenju.</p>
	<p>Kategorije pokojninskih produktov</p> <p>254. Ve, kdo je upravičen do državne pokojnine in koliko ta znaša.</p> <p>255. Dobro razume glavne vrste javnih in zasebnih pokojnin, ki so na voljo na nacionalni ravni.</p> <p>Pozna/ve:</p> <p>256. razliko med prostovoljnim in obveznim pokojninskim varčevanjem ter razliko med poklicnimi in individualnimi shemami;</p> <p>257. da so v nekaterih jurisdikcijah osebe samodejno vpisane v pokojninski sistem;</p> <p>258. ali obstaja možnost izvzetja [kjer je to ustrezno].</p>	<p>259. Izbere med pokojninskimi produkti ali oblikuje kombinacije pokojninskih načrtov za vzpostavitev ustreznih pokojninskih dohodkov, kadar je to mogoče.</p>	

	<p>Upravljanje pokojninskih produktov</p> <p>260. Razume, da je pomembno načrtovati faze izplačil ob upokojitvi in tudi fazo varčevanja.</p> <p>Zaveda se:</p> <p>261. glavnih možnosti za črpanje dohodka iz pokojninskega produkta ob upokojitvi;</p> <p>262. tveganj črpanja ali izposojanja denarja iz pokojninskih prihrankov pred upokojitvijo.</p> <p>263. <i>Seznanjen je z zanesljivimi digitalnimi orodji, ki so jih razvili nepristranski ponudniki in so namenjena izračunu pokojnin in njihovem rednemu upravljanju.</i></p>	<p>264. <i>Upošteva pokojninski načrt in po potrebi izvaja prilagoditve za doseganje potrebnega dohodka v starosti.</i></p> <p>265. <i>Aktivno sprejema odločitve za upravljanje prihrankov za upokojitev in med njo [kjer je to ustrezno].</i></p> <p>266. Prizadeva si izkoristiti sheme za spodbujanje pokojninskega varčevanja, kot so izenačevanje vplačila v pokojninsko varčevanje s strani delodajalca in davčne ugodnosti, kadar je to mogoče.</p> <p>267. Upošteva vpliv spodbud, kot so pokojninski načrti z možnostjo izstopa ali obvezni minimalni prispevki v pokojninsko varčevanje.</p>	
	<p>Vidiki trajnostnosti za pokojnine</p> <p>268. <i>Razume, v kolikšni meri določen pokojninski produkt izpolnjuje merila trajnostnosti.</i></p>	<p>269. Pokojninski produkt izbere v skladu s tveganji in <i>preferencami glede trajnostnosti.</i></p>	<p>270. <i>Brez težav postavi vprašanja o tem, v kolikšni meri pokojninski produkti izpolnjujejo merila trajnostnosti, in po potrebi zahteva več/boljše možnosti.</i></p>
2.7 Kredit	<p>Preudarki pred oddajo vloge za kredit</p> <p>Razume:</p> <p>271. posledice kreditne obveznosti za prihodnji razpoložljivi dohodek;</p>	<p>277. Kredit uporabi samo, kadar je to potrebno in po preučitvi posledic.</p>	<p>Motiviran:</p> <p>282. da pred odločitvijo pretehta posledice dostopa do kredita;</p>

	<p>272.pomen ocenjevanja sposobnosti odplačevanja pred izposojanjem denarja;</p> <p>273.vpliv obrestnih obresti na kredite;</p> <p>274.pomembnost seznanjenost s tem, kako dolgo bo obdobje odplačevanja in ali je fiksno;</p> <p>275.da so lahko skupni stroški kredita višji od tistih, ki jih predstavlja zgoj obrestna mera.</p> <p>276.Zna razlikovati med uporabo kredita za ustvarjanje ali povečanje prihodnjih dohodkov ali premoženja in uporabo kredita za potrošnjo.</p>	<p>278.Pred odločitvijo, da vzame posojilo, oceni skupne stroške kredita in verjetnost sposobnosti njegovega odplačevanja.</p> <p>279.Odločitve o posojilu sprejme in vseh kreditne obveznosti upravlja v okviru proračuna.</p> <p>280.Pri odločanju o nakupu artikla na kredit upošteva stroške kredita in stroške artikla.</p> <p>281.Pri odločanju o posojilu upošteva možnost ustvarjanja ali povečanja prihodnjih dohodkov ali premoženja.</p>	<p>283.da poišče druge možnosti namesto posojila (kot so varčevanje, zakup, skupno lastništvo, socialna podpora itd.).</p>
	<p>Poroki in zavarovanje</p> <p>284.Zaveda se, da lahko nekateri ponudniki kreditov zahtevajo poroka, ki v primeru neizpolnitve obveznosti krije odplačilo kredita.</p> <p>285.Zaveda se, da se lahko pri vlogi za kredit zahteva zavarovanje za zagotovitev odplačila posojila.</p> <p>286.Razume družbene in finančne posledice prošnje za poroštvo in odgovornost, ki jo to prinaša, če se kredit ne odplačuje.</p>	<p>287.Upošteva družbene in finančne posledice prošnje za poroštvo.</p>	<p>288.Pripravljen biti porok drugi osebi ali prositi drugo osebo, da gre za poroka.</p>
	<p>Izbira kredita</p> <p>289.Pozna ali lahko zlahka razišče različne vrste razpoložljivih kreditov (vključno s kreditnimi karticami, hipotekarnimi produkti, obnavljajočimi se krediti ali kratkoročnimi krediti), njihovo predvideno uporabo ter glavne prednosti in slabosti vsakega.</p>		<p>296.Samozavestno zaprosi za dodatne informacije o različnih vrstah kreditov.</p>

	<p>Ve:</p> <p>290.ali je posojilo zavarovano s premoženjem ali ne, in lahko oceni koristi in slabosti uporabe takšnega posojila, vključno s posledicami neodplačevanja zavarovanega kredita;</p> <p>291.zakaj je pomembno poznati trenutno obrestno mero za kredit in ali je ta obrestna mera fiksna ali spremenljiva ter tudi stopnjo inflacije.</p> <p>292.Zaveda se, da je kredit lahko dostopen tudi prek spleta (npr. prek platform za medsebojno posojanje), in lahko razlikuje med različnimi lastnostmi (in tveganji).</p> <p>293.Zaveda se, da obstajajo različne vrste hipotek, vključno z zelenimi hipotekami.</p>	<p>294.Skrbno izbere kreditne produkte [ko je bila odločitev o posojilu sprejeta in ko je bil izbran ustrezen kreditni produkt], pri čemer upošteva dejavnike, kot so obrestna mera, stopnja inflacije, skupni stroški in prožnost ter znesek, ki ga je treba plačati pri rednih odplačilih.</p> <p>295.Uporablja primerjalna orodja za oceno stroškov in drugih značilnosti kreditnih produktov.</p>	<p>297.Samozavesten pri izbiri ustreznega ponudnika kreditov in produkta, kadar je to potrebno, tudi z uporabo razpoložljivih orodij za primerjavo.</p>
	<p>Tveganja pri najemu kredita</p> <p>298.Zaveda se morebitnih negativnih posledic izposojanja za kritje primanjkljaja v trenutnem dohodku.</p> <p>Razume:</p> <p>299.tveganja in koristi uporabe različnih vrst ponudnikov kreditov (formalnih in neformalnih).</p> <p>300.Zaveda se posebnosti najema kredita v tuji valuti.</p> <p>301.Zaveda se tveganj ponavljajoče se uporabe obnavljajočih se kreditov.</p> <p>302.Zaveda se tveganja uresničitve hipoteke, če hipoteka ni odplačana.</p>	<p>303.Oceni tveganja, koristi in morebitne posledice uporabe določenega ponudnika kredita.</p>	

	<p>Vloga za kredit in kreditna ocena</p> <p>Zaveda se:</p> <p>304.obstoja in glavnih značilnosti sistema kreditnega točkovanja, če je na voljo v državi;</p> <p>305.da lahko pozitivna kreditna ocena poveča verjetnost dostopa do kredita in zniža stroške kredita;</p> <p>306.da lahko metode, ki se uporabljajo za oblikovanje kreditnih ocen ali za določitev dostopa do kreditov in njihove cene, uporabljajo masovne podatke in podatkovno analitiko ter se lahko sčasoma spremenijo;</p> <p>307.da se lahko ponudniki različno odzovejo na informacije, vsebovane v kreditni oceni;</p> <p>308.da se dohodki, kot so bonusi, nepričakovani dohodki ali darila, morda ne bodo upoštevali pri izračunu razpoložljivega dohodka za kreditne namene;</p> <p>309.da lahko ponudniki kreditov zahtevajo informacije o posojilojemalčevi sposobnosti odplačevanja in da to lahko vključuje dostop do kreditne ocene, ki jo je zbrala tretja oseba.</p> <p>Ve:</p> <p>310.kateri dejavniki se upoštevajo pri kreditni oceni (vključno z uporabo osebnih podatkov);</p>	<p>312.Poizve, katere informacije se uporabljajo za oceno sposobnosti odplačevanja kredita.</p> <p>313.Upošteva načine, na katere bodo določena dejanja in vedenje vplivali na kreditno oceno (vključno z dejanji, ki se spremljajo prek masovnih podatkov, kadar je to ustrezno).</p> <p>314.Sprejme ukrepe za izboljšanje kreditne ocene, če je to potrebno.</p>	

	311.kako dostopati do informacij o osebni kreditni oceni in s kom se pogovoriti v primeru neskladij.		
	Odplačevanje kredita 315.Razume, zakaj je pomembno poskušati plačevati več kot le minimalni saldo pri prožnih kreditnih obveznostih.	316.Pravočasno odplača vse kreditne obveznosti [razen če se osebne okoliščine poslabšajo]. 317.Odplačuje najvišje možne zneske [ob upoštevanju proračunskih omejitev] pri kratkoročnih kreditih ali obnavljajočih se obveznostih. 318.Upošteva splošno finančno korist predčasnega odplačila kredita in sprejme informirano odločitev glede tega, ko sredstva to dopuščajo.	319.Samozavestno upravlja kreditne obveznosti.
	Ponovno pogajanje o kreditni pogodbi 320.Zaveda se, da se je o kreditni pogodbi mogoče ponovno pogajati.	321.Pri odplačevanju kredita se redno informira o spremembah na trgu in razmisli, ali bi se bilo treba ponovno pogoditi o neugodnih ali cenovno nedostopnih dogovorih.	
	Prekoračitve 322.Razume, da lahko skupni znesek denarja, ki je na voljo za porabo na bančnem računu, vključuje dogovorjeno možnost prekoračitve stanja.	324.Ima cilj ohranjanja pozitivnega stanja na bančnem računu v okviru upoštevanja proračuna.	

	323. Ve, da je prekoračitev stanja na računu oblika kredita, ki lahko povzroči stroške in jo je treba odplačati.		
	<p>Enostavno dostopni krediti z visokimi stroški</p> <p>Zaveda se:</p> <p>325. da trženje in poenostavljeni postopki posojanja lahko povečajo skušnjava za dostop do kredita brez upoštevanja posledic, zlasti kadar se kredit ponuja prek spleta ali prek mobilnih naprav;</p> <p>326. da nekateri ponudniki ponujajo kredite, da spodbudijo kupce k nakupu ali k temu, da porabijo več, kot je bilo prvotno načrtovano, in/ali da povečajo prihodnjo pripadnost kupcev;</p> <p>327. da se lahko pri kreditnih ponudbah, ki so sprva brezobrestne, v prihodnosti zaračunajo obresti;</p> <p>328. da so ponudbe „kupi zdaj, plačaj pozneje“ [vključno z osnovnimi storitvami v številnih primerih] običajno oblika kredita in so lahko povezane s stroški.</p>	<p>329. Sprejme ukrepe za preprečevanje prezadolženosti, ki je lahko posledica uporabe enostavno dostopnih kreditov z visokimi stroški, ki se pogosto prodajajo prek spleta.</p> <p>330. Skrbno preuči verjetnost, da je brezobrestni kredit mogoče v celoti odplačati pred koncem brezobrestnega obdobja, in posledice, če se to ne stori.</p>	331. Samozavestno zavrne neželeni kredit, ki je ponujen ob nakupu.
2.8 Dolg in upravljanje dolga	<p>Upravljanje dolga</p> <p>332. Razume morebitno breme zadolženosti.</p> <p>333. Prepozna razmerje med sedanjo ravno dolga in finančno blaginjo zdaj in v prihodnosti.</p> <p>334. Zna upravljati odplačevanje dolga.</p>	<p>337. Hitro ukrepa, da prepreči ali zmanjša dolžniške težave.</p> <p>338. Spremlja celotno uporabo kredita.</p> <p>339. Sprejme informirano odločitev, preden dostopi do dodatnega kredita za poplačilo tekočih dolgov.</p>	<p>340. Motiviran za reševanje težav v zvezi s kreditom, preden dolg postane breme.</p> <p>341. Sprejme odgovornost za dolg in upravljanje dolga.</p>

	<p>Razume:</p> <p>335.zakaj je pomembno upravljati razmerje med dolgom [gospodinjstva ali posameznika] in dohodkom;</p> <p>336.posledice neplačevanja dolga za kreditne ocene.</p>		
	<p>Dolg, nastal zaradi zamud pri plačilih</p> <p>Razume:</p> <p>342.da lahko dolgovi nastanejo zaradi neplačanih računov in uporabe kredita;</p> <p>343.da pri zamudi pri plačilu računov in kreditov običajno nastanejo dodatni stroški.</p>	<p>344.Prednost pred diskrecijsko porabo daje računom in odplačilu kredita.</p> <p>345.Sprejme ukrepe za preprečevanje zamud pri plačilih, tudi če se okoliščine spremenijo.</p>	
	<p>Težave pri odplačilu dolga</p> <p>Seznanjen je:</p> <p>346.s posledicami neplačila obroka kredita in postopkom izterjave dolga;</p> <p>347.z morebitnimi obdobji odloga plačila in ukrepi javne podpore za pomoč pri odplačilu dolga.</p> <p>348.Ve, kje poiskati pomoč za zmanjšanje bremena dolga [kadar je to potrebno].</p>	<p>351.Obvesti upnike pred datumom zapadlosti odplačila, če ga ni mogoče plačati.</p> <p>352.Zaproši za uvedbo postopka v primeru prezadolženosti, kadar je to ustrezno.</p>	<p>353.Samozavestno razpravlja z zadevnimi stranmi o upravljanju dolga in odplačilih.</p>

	<p>Razume:</p> <p>349.da je treba nekaterim dolgovom dati prednost pred drugimi, če postanejo neobvladljivi;</p> <p>350.da imajo potrošniki pri upravljanju dolga pravice in odgovornosti.</p>		
--	--	--	--

3. Tveganje in korist

Tema	Ozaveščenost, znanje in razumevanje	Spretnosti in vedenje	Zaupanje, motiviranost in odnos
3.1 Prepoznavanje tveganj	<p>Osnove tveganja</p> <p>354.Zaveda se tveganj v finančnem okviru, vključno s tveganji, ki so del produktov, in tveganji, pred katerimi se je mogoče zavarovati.</p> <p>355.Zaveda se, da je nekatera tveganja s finančnimi posledicami mogoče zmanjšati z uporabo nekaterih finančnih produktov in/ali z ukrepanjem (nakup zavarovanja, pridobitev finančnih produktov z jamstvom kapitala, uporaba dobro razpršenih naložbenih produktov itd.)</p>	<p>356.Upošteva tveganja pomembnih zunanjih vprašanj, ki lahko vplivajo na osebno finančno blaginjo (vključno na primer z okoljskimi, tehnološkimi, zdravstvenimi, znanstvenimi, varnostnimi ali gospodarskimi dejavniki).</p>	<p>357.Motiviran za opredelitev lastnega dovoljenega tveganja.</p> <p>358.Samozavestno sam oceni tveganja, ne da bi na to neupravičeno vplivalo trženje ali novice [preprečevanje pristranskosti razpoložljivosti].</p>
	<p>Viri tveganj</p> <p>359.Zaveda se možnih tveganj s finančnimi posledicami (politični, gospodarski, okoljski in osebni dejavniki, kot je dolga življenjska doba).</p>	<p>362.Oceni finančna tveganja, povezana z osebnimi odločitvami, življenjskimi odločitvami in zunanjimi dogodki.</p> <p>363.Upošteva tveganja pomembnih projektov ali nakupov.</p>	<p>367.Motiviran za zmanjšanje tveganj, kadar je to potrebno.</p>

	<p>360. Ve, zakaj je pomembno poznati dogodke z majhno verjetnostjo in visokimi stroški, kot je tveganje za dogodke, povezane s podnebjem.</p> <p>361. Zaveda se (možnih) tveganj, povezanih s finančnimi produkti, vključno s: sprejemanjem neustreznih odločitev glede produktov, uporabo produktov s spremenljivo obrestno mero, zavezovanjem fiksnim obrestnim meram v okolju s spremenljivo obrestno mero in pridobitvijo produktov v tujih valutah.</p>	<p>Upošteva:</p> <p>364. tveganje sprememb okoliščin, vključno z izgubo zaposlitve, povečanimi izdatki ali drugimi zunanjimi dogodki;</p> <p>365. tveganje izgube dela ali celotnega dohodka gospodinjstva zaradi slabega zdravstvenega stanja, invalidnosti ali smrti družinskega člana;</p> <p>366. vrste tveganj iz različnih finančnih produktov.</p>	<p>368. Samozavestno sprejema premišljene odločitve, ko tveganja postanejo očitna.</p>
	<p>Posebna tveganja digitalnih produktov in storitev</p> <p>369. Zaveda se posebnih tveganj, povezanih z digitalnimi finančnimi produkti in storitvami, kot so mobilno bančništvo in posojanje, vlaganje, platforme za medsebojno posojanje.</p> <p>370. Zaveda se, da so nekateri digitalni finančni produkti in storitve (kot so <i>kriptoimetja</i> ali prve javne ponudbe kovancev) bolj tvegani od uveljavljenih finančnih produktov, ker so manj regulirani ali celo neregulirani.</p>	<p>371. Posebno pozornost namenja tveganjem, povezanim s finančnimi produkti, ki temeljijo na nastajajočih tehnologijah, kot so finančni produkti, ki temeljijo na blokovnih verigah (<i>kriptoimetja</i>, prve javne ponudbe kovancev itd.).</p>	
<p>3.2 Finančne varnostne mreže in zavarovanje</p>	<p>Oblikovanje varnostne mreže</p> <p>Zna:</p> <p>372. oblikovati finančno varnostno mrežo, kot so prihranki za hude čase;</p> <p>373. izračunati, kako dolgo bo trajala vzpostavitev varnostne mreže, ki bi lahko pokrivala trimesečni dohodek.</p>	<p>375. Gradi in vzdržuje ustrezno finančno varnostno mrežo s prihranki, zavarovanjem in drugimi finančnimi produkti, kot je potrebno.</p>	<p>Motiviran za:</p> <p>376. oblikovanje finančne varnostne mreže;</p> <p>377. nakup ali posodobitev zavarovanja za neželene dogodke ali izide s finančnimi posledicami [kjer je to ustrezno].</p>

	374. Razume vlogo zavarovanja pri obvladovanju tveganja.		
	Izbira zavarovanja 378. Razume, kdaj je finančna tveganja mogoče bolje upravljati z zavarovanjem ali brez njega. 379. Zaveda se tveganja prenizkega zavarovanja in stroškov previsokega zavarovanja. Ve/pozna: 380. kdaj je zavarovanje pravna obveznost; 381. kateri zavarovalni produkti so namenjeni za katere primere; 382. razliko med življenjskim in neživljenjskim zavarovanjem. 383. Zaveda se, da lahko zavarovalne ponudbe in zavarovalne premije delno temeljijo na nekaterih osebnih podatkih, ki se obdelujejo prek masovnih podatkov in druge podatkovne analitike.	384. Upošteva koristi zavarovanja, kadar so bila ugotovljena tveganja. 385. Uporablja ustrezne zavarovalne produkte. 386. Redno preverja, ali zavarovanje še vedno zagotavlja ustrezno kritje. 387. Po potrebi uveljavi ustrezno zavarovanje. 388. Sprejme ukrepe za zavarovanje pred dogodki z nizko verjetnostjo in visokimi stroški. 389. Upošteva način, na katerega bodo določena dejanja in vedenje vplivali na zavarovalno kritje in zavarovalne premije (vključno z dejanji, ki se spremljajo prek masovnih podatkov, kadar je to ustrezno).	
	Digitalna zagotovitev zavarovanja 390. Zaveda se obstoja digitalnih ponudnikov zavarovanja in novih vrst zavarovanja, ki jih ti ponujajo (kot so vzajemna zavarovanja, zavarovanja na zahtevo, zavarovanja na podlagi uporabe itd.) 391. Zaveda se, da lahko digitalni ponudniki zavarovanja in produkti, ki jih ti ponujajo, delujejo drugače kot tradicionalni ponudniki zavarovanja.		

	Zavarovanje pred tveganji, povezanimi s podnebjem 392. Seznanjen je z načini, na katere se je mogoče zavarovati pred tveganji, povezanimi s podnebjem.	393. Sposoben je oceniti osebna tveganja, povezana s podnebjem, in se zavarovati pred njimi, če je to primerno.	
	Državna podpora 394. Seznanjen je z državno podporo za posameznike ali gospodinjstva v finančnih težavah in s tem, v katerih okoliščinah jo je mogoče dobiti.		
3.3 Uravnoteženje tveganja in koristi	Razmerje med tveganjem in koristjo 395. Razume razmerje med tveganjem in potencialnimi koristmi, kar pomeni, da če obstaja velika verjetnost za zaslužek z naložbo, obstaja tudi velika verjetnost za izgubo denarja. 396. Razume namen razpršitve naložb kot strategije za zmanjšanje tveganja.	397. Opredeli morebitna finančna tveganja in koristi, povezana z odločitvijo, ki jo je treba sprejeti. 398. Primerja tveganja in koristi različnih finančnih naložb. 399. Pri obravnavi naložbenega tveganja upošteva potrebo po povečevanju sredstev, finančno varnost in lastne preference glede trajnostnosti. 400. Upošteva tveganje uporabe kredita za diskrecijsko porabo.	
	Posledice trajnostnosti za tveganje in korist 401. Razume, da lahko dejavniki trajnostnosti in vladne politike, povezane s podnebjem, vplivajo na stopnjo tveganja in donosnost naložb.		

	402. Zaveda se, da lahko okoljska, družbena ali upravljavka tveganja negativno vplivajo na finančno uspešnost družbe.		
--	---	--	--

4. Finančno okolje

Tema	Ozaveščenost, znanje in razumevanje	Spretnosti in vedenje	Zaupanje, motiviranost in odnos
4.1 Regulacija in varstvo potrošnikov	<p>Predpisi o varstvu potrošnikov</p> <p>403. Razume, da se v EU ukrepi za varstvo potrošnikov v zvezi s finančnimi operacijami reguliranih subjektov uporabljajo enako, ne glede na to, ali se izvajajo digitalno ali fizično.</p> <p>404. Ve, da morajo ponudniki finančnih storitev potrošnike obravnavati pošteno ter zagotoviti, da so informacije jasne in pregledne.</p> <p>405. Razume vloge ustreznih finančnih regulatorjev in finančnih organov.</p> <p>406. Zaveda se možnosti, da preveri, ali je ponudnik pooblaščen/licenciran s strani ustreznih pristojnih nacionalnih organov.</p> <p>407. Zaveda se, da nekateri finančni produkti in storitve morda niso regulirani in nadzorovani na ravni EU ali nacionalni ravni.</p> <p>408. Razume, da so nekateri vidiki varstva potrošnikov odvisni od tega, ali potrošnik upošteva zagotovljene informacije.</p>	<p>409. Preveri, ali so pristojni nacionalni organi ponudnika finančnih storitev, ne glede na to, ali deluje v fizični ali digitalni obliki, pooblastili/registrirali/regulirali za opravljanje takšnih storitev.</p> <p>410. Prebere in preveri informacije o produktu in dokumente o razkritju, tudi kadar so na voljo v elektronski obliki.</p> <p>411. Preveri informacije o ponudnikih finančnih storitev, ki so kršili predpise ali nepošteno obravnavali potrošnike.</p> <p>412. Preveri spremembe v finančnih predpisih in varstvu potrošnikov ter njihov morebitni vpliv.</p>	<p>413. Motiviran za izbiro ustreznih, zaupanja vrednih ponudnikov finančnih storitev.</p> <p>414. Motiviran za ugotavljanje informacij, ki so jih svetovalci, ponudniki finančnih storitev in družbe pravno zavezani zagotavljati uporabnikom finančnih storitev.</p>

	<p>Pritožbe</p> <p>415. Zaveda se, da obstajajo mehanizmi pravnih sredstev in kako do njih po potrebi dostopati.</p> <p>416. Zaveda se, da obstajajo mehanizmi za izvensodno reševanje sporov, <i> vključno s spletnimi orodji za alternativno reševanje sporov</i>, in zna izbrati najprimernejšega.</p> <p>417. Pozna ustrezni organ v svoji jurisdikciji, pri katerem se lahko vloži pritožba glede produktov in storitev, <i> vključno s tistimi, ki se prodajajo prek spleta</i>.</p>	<p>418. Vloži pritožbo pri ustreznem oddelku ponudnika finančnih storitev in nato pri ustreznem zunanjem organu, kadar je to potrebno.</p>	<p>419. Samozavesten pri presoji kakovosti storitev in varstva, ki jih zagotavlja ponudnik finančnih storitev.</p> <p>420. V primeru težav je pripravljen zahtevati povrnitev škode.</p>
	<p>Varstvo osebnih podatkov</p> <p>421. Razume, da imajo uporabniki finančnih storitev pravice v zvezi s svojimi <i> osebnimi podatki</i> in da imajo diskrecijski nadzor nad njimi.</p> <p>422. Zaveda se, da obstajajo nacionalni organi, pristojni za varstvo podatkov, in ve, kakšna je njihova vloga v finančnem okviru.</p> <p>423. Zaveda se posledic shranjevanja finančnih dokumentov na spletu za varnost <i> osebnih podatkov</i>.</p> <p>424. Razume, da lahko ponudniki finančnih storitev in družbe shranjujejo osebne podatke:</p> <p>– za prilagajanje ponudb na podlagi shranjenega profila stranke, ki se uporablja za ugotavljanje cenovne občutljivosti stranke, preferenc glede produkta in zadevnega vedenja (npr. v okviru zavarovanja z uporabo telematike);</p>	<p>426. Zna varovati <i> osebne podatke</i> na spletu.</p> <p>427. Oceni zahteve ponudnikov finančnih storitev <i> po osebnih podatkih</i> in se odloči, ali je primerno zagotoviti take informacije.</p> <p>428. Ustrezno upravlja lastni digitalni odtis v finančnem okviru, kolikor je to mogoče.</p> <p>429. Izogiba se tveganemu vedenju, ki vključuje <i> lastne osebne podatke</i> v finančnem okviru.</p>	<p>430. Ponudnikom finančnih storitev in družbam brez težav prekliče dovoljenje za dostop do <i> osebnih podatkov</i>, njihovo uporabo ali shranjevanje, kadar je to potrebno.</p>

	<p>– za spremljanje nekaterih pomembnih dejanj in vedenja strank v pogodbenem obdobju (npr. zgodovina odplačevanja posojila, vedenje med vožnjo na podlagi telematike v okviru avtomobilskega zavarovanja).</p> <p>425. Razume (finančne) posledice in tveganja izmenjave ali razkritja <i>osebnih podatkov</i> (vključno z identifikacijskimi številkami, informacijami o računu ali drugimi identifikacijskimi informacijami, kot so naslov, datum rojstva ali številke, ki jih izda država), bodisi digitalno ali prek drugih kanalov.</p>		
4.2 Pravice in odgovornosti	<p>Pravice in odgovornosti potrošnikov</p> <p>431. Seznanjen je s pravicami in obveznostmi pri nakupu finančnega produkta ali storitve.</p> <p>432. Seznanjen je s pravicami potrošnikov v zvezi z e-trgovanjem in spletnimi transakcijami, kot so razkritje polne cene in pogoji za zamenjavo ali vračilo blaga ter povračilo denarja.</p> <p>433. Zaveda se pravic posameznika v primeru nepooblaščenega ali nepravilno izvršenega plačila.</p> <p>434. Pozna in razume pravice in odgovornosti potrošnikov, ki ne plačajo določenih računov, vključno z davki in stroški.</p> <p>435. Pozna pravno pravico do izpodbijanja odločitve, ki jo sprejme algoritem.</p>	<p>436. Upošteva pravice in odgovornosti posameznika kot uporabnika finančnih storitev.</p> <p>437. Pri izbiri finančnih produktov prebere drobni tisk.</p> <p>438. Ponudnike finančnih storitev obvesti o spremembah okoliščin, kjer je to ustrezno ali določeno s pogodbo.</p> <p>439. Hrani izjave in pogodbe ter beleži pogovore in dejanja, ki se nanašajo na morebitno zlorabo s strani ponudnikov finančnih storitev.</p> <p>440. Poskrbi, da so upniki seznanjeni z vsemi pomembnimi dejavniki, ki bi lahko vplivali na odplačila.</p> <p>441. V stiski zaprosi za pomoč pri plačilu ali odlogu plačila določenih računov [kadar je to mogoče].</p>	<p>442. Spoštuje pravice uporabnikov finančnih storitev.</p> <p>443. Motiviran za raziskovanje in uveljavljanje svojih pravic kot uporabnika finančnih storitev.</p>

4.3 Finančno izobraževanje, obveščanje in svetovanje	Finančne informacije 444. Razume, da obstajajo različni viri informacij o finančnih produktih in storitvah. 445. Zaveda se, da je treba vse vire informacij pred uporabo preveriti. 446. Razume, da so lahko informacije, ki jih zagotovijo ponudniki finančnih storitev in družbe o svojih produktih in storitvah, tržne informacije ali pristranske informacije. 447. Ve, da je <i>finančno pismenost</i> in finančno blaginjo mogoče izboljšati. 448. Ve, kje najti zanesljive informacije o finančnih zadevah.	449. Trudi se biti informiran potrošnik in preveri finančne informacije, preden jih uporabi. 450. Razvija osebne strategije in uporablja orodja za zmanjšanje lastnosti, ki ovirajo finančno blaginjo. 451. Uporablja orodja, zasnovana za zagotavljanje informacij pri sprejemanju finančnih odločitev. 452. Poišče, se nauči in si zapomni pomembna dejstva in informacije o finančnih zadevah.	453. Samozavesten glede svoje sposobnostiprepoznavanja zanesljivih virov informacij. 454. Samozavesten pri raziskovanju finančnih zadev in kritičnem ocenjevanju predloženih informacij.
	Finančno izobraževanje 455. Ve, kje se lahko izobrazi o finančnih zadevah. 456. Zaveda se, da nekateri viri <i>finančnega izobraževanja</i> morda niso nepristranski in so lahko skrito promocijsko gradivo.	457. Razvije navado vseživljenjskega učenja za izboljšanje vseh vidikov <i>finančne pismenosti</i> in finančne blaginje. 458. Uporablja orodja, zasnovana za izboljšanje <i>finančne pismenosti</i> in za podporo sprejemanju finančnih odločitev.	459. Motiviran za uporabo obstoječih orodij (npr. kalkulator za izračun hipoteke, kalkulator za pripravo proračuna itd.) za podporo sprejemanju finančnih odločitev in izboljšanje lastnega finančnega vedenja. 460. Samozavestno prepozna zanesljive vire izobraževanja. 461. Samozavestno prenaša lastno znanje o finančnih zadevah [kjer je to ustrezno]. 462. Pri sprejemanju novih finančnih odločitev samozavestno uporabi pridobljene izkušnje.

	<p>Finančno svetovanje</p> <p>Zaveda se:</p> <p>463.da se pri sprejemanju finančnih odločitev lahko zaprosi za finančno svetovanje in ve, kdaj je finančno svetovanje lahko koristno;</p> <p>464.razlike med <i>neodvisnim</i> virom <i>naložbenega svetovanja</i> in takim, ki ni neodvisen (kot je opredeljeno v pravu EU);</p> <p>465.da so za dostop do finančnega svetovanja na voljo različni viri;</p> <p>466.obstoja digitalnih orodij za svetovanje, vključno z robotskimi in hibridnimi orodji za svetovanje, ki združujejo človeško in robotsko svetovanje;</p> <p>467.da nasveti niso vedno <i>neodvisni</i>.</p> <p>468.Zaveda se obveznosti finančnih svetovalcev, da pred svetovanjem stranke vprašajo o njihovih preferencah glede trajnostnosti.</p>	<p>469.Po potrebi uporablja orodja, zasnovana za svetovanje pri sprejemanju finančnih odločitev.</p>	<p>470.Samozavestno prepoznava zanesljive vire svetovanja.</p>
	<p>Razpravljanje o finančnih zadevah</p> <p>471.Zaveda se koristi pogovora o finančnih zadevah s široko paleto zaupanja vrednih posameznikov.</p>	<p>472.Z zaupanja vrednimi posamezniki se o denarnih zadevah pogovarja odprto in odkrito.</p> <p>473.Pri pogovoru s strokovnjaki razpravlja o pomembnih finančnih zadevah.</p>	<p>474.Brez težav se z drugimi pogovarja o denarnih zadevah.</p> <p>475.Preden sprejetjem sklepov se opre na različna spoznanja.</p>

4.4 Finančni produkti in storitve	<p>Značilnosti finančnih produktov in storitev</p> <p>476. Zaveda se različnih vrst razpoložljivih finančnih produktov in storitev (vključno s tistimi, ki se zagotavljajo z digitalnimi sredstvi, in tistimi, ki so na voljo samo v določenih regijah ali državah članicah).</p> <p>477. Ve, katere lastnosti so najpomembnejše pri izbiri finančnih produktov in storitev.</p> <p>478. Ve, da se finančne storitve sčasoma spreminjajo.</p> <p>479. Zaveda se, da sta finančni produkt ali storitev, ki sta ustrezna za posameznika, odvisna od številnih osebnih dejavnikov in dejavnikov gospodinjstva, ki lahko vključujejo gospodarske preference, preference glede trajnostnosti ali kulturne preference.</p> <p>480. Ve, da so nekateri finančni produkti in storitve zasnovani tako, da ustrezajo posebnim gospodarskim preferencam, preferencam glede trajnostnosti ali kulturnim preferencam.</p>	<p>481. Pri preučitvi različnih finančnih produktov ali storitev in njihovih značilnosti upošteva osebne preference, vključno s preferencami glede trajnostnosti.</p> <p>482. Pri sprejemanju odločitve aktivno išče informacije o pomembnih lastnostih finančnega produkta.</p> <p>483. Uporablja primerjalna orodja za oceno pristojbin in drugih značilnosti finančnih produktov in storitev.</p> <p>484. Pred nakupom preveri, ali je finančni produkt krit z jamstvom.</p> <p>485. Redno ocenjuje primernost finančnih produktov, ki jih ima v lasti.</p> <p>486. Upošteva morebitne stroške unovčenja finančnih produktov v primeru spremembe okoliščin.</p> <p>487. Zahteva visokokakovostne finančne produkte in storitve.</p> <p>488. V primeru slabih storitev ali nekonkurenčnih cen zamenja ponudnika.</p>	<p>489. Motiviran za redno ocenjevanje zadovoljstva z zagotovljeno storitvijo in po potrebi zamenjavo ponudnika finančnih storitev.</p> <p>490. Brez težav postavi vprašanja ponudnikom finančnih storitev o njihovih produktih in storitvah.</p> <p>491. Samozavestno oceni stopnjo zaupanja, ki si jo zasluži posamezni ponudnik finančnih storitev.</p> <p>492. S ponudniki finančnih storitev se samozavestno pogaja o pogojih, kadar je to potrebno.</p> <p>493. Motiviran za vpogled v to, kako ponudniki finančnih storitev opredeljujejo trajnostnost in jo vključujejo v nekatere ponujene produkte in storitve.</p>

	<p>Ponudbe nefinančnih subjektov</p> <p>Zaveda se:</p> <p>494.da se lahko nekateri finančni produkti, kot so varčevanja, krediti, pokojnine ali zavarovanja (odvisno od nacionalnih okoliščin), ponujajo prek nefinančnih organizacij, kot so delodajalci, trgovine, verske skupine, klubi za prosti čas in nefinančne družbe;</p> <p>495.možnih tveganj uporabe finančnih produktov, ki jih ponujajo nefinančne organizacije, in načinov za njihovo zmanjšanje, če je to potrebno.</p>	<p>496.Je seznanjen z ustreznimi finančnimi produkti in storitvami, ki jih ponujajo nefinančne organizacije, ter sprejme informirano odločitev o njihovi primernosti.</p>	
	<p>Preference glede trajnostnosti</p> <p>497.Z zanesljivimi in reguliranimi informacijami zna določiti svoje preference glede trajnostnosti.</p>	<p>498.Je sposoben pojasniti lastne preference glede finančnih produktov (npr. v smislu tveganja ali preferenc, vključno s preferencami glede trajnostnosti).</p>	<p>499.Prizadeva si izbrati finančne produkte in storitve, ki so skladni z njegovimi preferencami glede trajnostnosti.</p>
	<p>Oznake in standardi trajnostnosti</p> <p>500.Seznanjen je z obstojem in pomenom različnih standardov in oznak trajnostnih produktov.</p> <p>501.Zaveda se, da lahko poleg standardov, opredeljenih v pravu EU, obstajajo tudi standardi, določeni v poslovnih praksah, ki lahko so ali pa niso v skladu s standardi, opredeljenimi v pravu EU.</p> <p>502.Zaveda se, da obstaja taksonomija EU za trajnostne gospodarske dejavnosti.</p>	<p>503.Sprejema informirane odločitve v skladu s svojimi preferencami glede trajnostnosti na podlagi zanesljivih standardov in oznak za finančne produkte.</p>	<p>504.Motiviran za raziskovanje obstoječih standardov in oznak ter za razumevanje njihovega pomena.</p>

	<p>Razkritje</p> <p>505. Zaveda se zahtev glede razkritja za družbe, sklade in druge finančne produkte in storitve, vključno z zahtevami glede razkritja, povezanega s trajnostnostjo. Ve, kje lahko dostopa do teh dokumentov o razkritju.</p> <p>506. Pozna vire informacij za spremljanje uspešnosti in trajnostnosti sklada.</p> <p>507. Razume dokumente o razkritju o družbah, skladih in drugih finančnih produktih in storitvah, vključno z dokumenti o razkritju, povezanem s trajnostnostjo.</p>	<p>508. Zna raziskati razkrite informacije v zvezi s finančnim produktom, vključno s tistimi, ki zajemajo vidike trajnostnosti.</p> <p>509. Je sposoben sprejemati informirane odločitve v skladu z lastnim profilom tveganja, preferencami glede trajnostnosti in drugimi preferencami na podlagi informacij glede razkritja o skladu, družbi ali finančnem produktu in storitvi.</p> <p>510. Sklade šteje za odgovorne za njihove obveznosti sodelovanja, na primer s preverjanjem evidenc njihovega glasovanja na letnih skupščinah delničarjev.</p>	<p>511. Samozavestno zahteva več informacij, če te niso na voljo.</p>
<p>4.5 Prevare in goljufije</p>	<p>Prevare in goljufije</p> <p>512. Pozna tveganja finančnih prevar in goljufij pri izbiri in uporabi finančnih storitev ter opravljanju finančnih transakcij.</p> <p>513. Zaveda se, da obstajajo goljufive naložbene sheme.</p> <p>514. Zna prepoznati znake, da nekaj ali nekdo morda ni pristen.</p> <p>515. Ve, kje lahko pridobi informacije o opozorilih o prevarah in goljufijah.</p> <p>516. Pozna organ, pri katerem je treba prijaviti prevare in goljufivo ravnanje.</p>	<p>517. Se redno informira o novih tehnikah/shemah prevar in goljufij.</p> <p>518. Potrudi se pregledati sporočila, ponudbe in priporočila ter preučiti, ali so pristni.</p> <p>519. Govori samo s preverjenimi predstavniki finančne institucije.</p>	<p>520. Samozavestno podvomi o sporočilih, ponudbah in priporočilih, če se zdijo goljufivi.</p> <p>521. Previden pri izvajanju spletnih finančnih transakcij, da ne postane žrtev goljufije.</p> <p>522. Samozavesten pri sprejemanju potrebnih ukrepov, kadar se sreča s sumljivimi zahtevami po informacijah ali dejanjih (blokiranje bančne kartice, obveščanje organov itd.).</p>

			523. Motiviran za učenje o tem, kako odkriti prevare in goljufije in se jim izogniti.
	<p><i>Lažno zeleno oglaševanje</i></p> <p>524. Razume pojem <i>lažnega zelenega oglaševanja</i> in njegove posledice.</p>	525. Prilagodi naložbene odločitve, ko se seznani s primeri <i>lažnega zelenega oglaševanja</i> .	
	<p>Prevare in goljufije v zvezi z osebnimi podatki</p> <p>Razume:</p> <p>526. pomen varovanja <i>osebnih podatkov</i>, finančnih informacij in varnostnih informacij (vključno z gesli in kodami PIN).</p> <p>527. Zaveda se vrst tveganj, ki izhajajo iz digitalizacije, kot so zloraba osebnih finančnih podatkov, kibernetika kriminaliteta, lažno predstavljanje (phishing), farming in vdori v računalniški sistem.</p> <p>528. Razume, kako delujejo spletne/digitalne prevare in goljufije, kot sta lažno predstavljanje (phishing) in farming.</p> <p>529. Razume koncept in posledice kraje identitete na spletu.</p> <p>530. Razume, da za zaščito pred goljufijami obstajajo postopki avtentikacije/avtorizacije stranke za spletna in osebna plačila.</p>	<p>531. Sprejme praktične ukrepe za varovanje vseh <i>osebnih podatkov</i>, finančnih informacij, gesel in kod PIN.</p> <p>532. Ne izvede plačila za sprostitev produktov ali računov, blokiranih z izsiljevalskim programjem.</p>	
	<p>Prijava prevar in goljufij</p> <p>533. Ve, komu prijaviti sum prevar in goljufij.</p>	535. Pristojnim organom prijavi morebitne prevare in goljufije, tudi če ni osebno žrtev.	

	<p>534. Poišče vire, ki so na voljo za informacije o prijavljenih prevarah in goljufijah.</p>		<p>536. Samozavestno prepozna finančne situacije, ki so dovzetne za prevare ali goljufije, in sprejme ukrepe, s katerimi prepreči, da bi postal žrtev prevar ali goljufij.</p> <p>537. Samozavesten pri prepoznavanju sumljivega primera, ki lahko pomeni, da je prišlo do prevare ali goljufije.</p>
<p>4.6 Davki in javnofinančni odhodki</p>	<p>Davki in davčne obravnave</p> <p>538. Razume, zakaj se pobirajo davki in kako se uporabljajo.</p> <p>539. Razume, kaj se lahko zgodi, če davki niso plačani.</p> <p>540. Zna preveriti davčne obveznosti.</p> <p>541. Zaveda se, da obstajajo odložene davčne obveznosti, kadar je to ustrezno.</p> <p>542. Seznanjen je s sedanjimi ravni osnovnih davkov, kot sta davek od dohodkov in davek na blago.</p> <p>543. Zaveda se različnih davčnih obravnav za različne finančne produkte, kot so hipoteke, pokojnine ali prihranki.</p> <p>544. Zaveda se možnosti obdelave (nekaterih) davčnih zadev prek spleta.</p>	<p>545. Plača davke in/ali zahteva vračila davkov, kot je primerno.</p> <p>546. Spremlja osebne obveznosti in pravice glede na davčne politike.</p> <p>547. Pri oblikovanju proračuna in pripravi dolgoročnejših finančnih načrtov upošteva vse davčne obveznosti.</p> <p>548. Pri izbiri finančnih produktov upošteva davčno obravnavo.</p> <p>549. Za obravnavo davčnih zadev zna uporabljati spletno storitev, ki jo ponujajo davčne uprave.</p>	<p>550. Zaveda se, da je pomembno plačevati davke.</p>

4.7 Zunanji vplivi	<p>Zunanji vplivi</p> <p>551. Razume, kako lahko gospodarski dejavniki, kot so recesija ali visoka inflacija, in drugi dejavniki (na primer povezani s podnebjem, okoljem ali pandemičnimi boleznimi) vplivajo na vidike osebnega finančnega statusa, vključno s premoženjem.</p>	<p>552. Spremlja novice o dogodkih, ki lahko vplivajo na osebno finančno varnost ali blaginjo.</p>	<p>553. Samozavesten pri spreminjanju finančnih načrtov, če je to potrebno zaradi zunanjih dejavnikov.</p>
	<p>Makroekonomski vpliv na osebne finance</p> <p>554. Razume, da lahko spremembe politik o vprašanih, kot so državne podpore, obrestne mere, pokojninske reforme ali delovno pravo, vplivajo na osebne finančne odločitve in načrte.</p> <p>555. Pozna glavne organe z vplivom na gospodarski in finančni sistem.</p>	<p>556. Po potrebi spremeni finančne načrte na podlagi ocene vpliva zunanjih dejavnikov.</p> <p>557. Opredeli strategije za zagotovitev odpornosti finančnih sredstev na srednje- do dolgoročne dejavnike in tveganja (vključno s tveganji, povezanimi s podnebjem).</p>	
	<p>Oglaševanje</p> <p>558. Priзнаva, da lahko tržne prakse, predstavitev informacij, mediji, medsebojni pritisk in družbeni mediji vplivajo na osebne finančne odločitve.</p> <p>559. Razume, da so lahko spletni oglasi prilagojeni po meri posameznika.</p> <p>560. Zaveda se vloge oglaševanja pri promociji nekaterih vrst produktov ali storitev in vpliva osebnega digitalnega odtisa na vrsto oglaševanja, ki je prikazano na spletu.</p>	<p>561. Ima razvite strategije za zmanjšanje nenamernih posledic tržnih praks, pristranske predstavitve informacij in družbenega pritiska na osebne finančne odločitve.</p> <p>562. Sprejme ukrepe za objektivne odločitve o vrednosti oglaševanega finančnega produkta ali storitve.</p>	<p>563. Motiviran ukrepati v primeru lažnega oglaševanja.</p>

	<p>Širši vpliv osebnih finančnih odločitev na trajnostnost</p>		
--	---	--	--

	<p>564. Razume, da imajo posamezne gospodarske odločitve posledice za trajnostnost gospodarstva, skupnosti in družbe na splošno. Vpliv se razlikuje glede na raven trajnostnosti kupljenega produkta ali storitve.</p>		
--	--	--	--